

АСОЦІАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УКРАЇНИ

вул. Василенка, 1
Київ, 03113, а/с 90

тел./факс 585 8283
info@apitu.org.ua

16 червня 2015 року

вих. № 077

Президент України

Кабінет Міністрів України

Державна служба інтелектуальної
власності України

Комітет ВРУ з питань науки та
освіти

Комітет ВРУ з питань
європейської інтеграції

Комітет ВРУ з питань
інформатизації та зв'язку

Про необхідність призупинення системи збору
та розподілу винагороди за вільне використання
об'єктів авторського права та (або) суміжних прав

Асоціація «Підприємств інформаційних технологій України» (АПІТУ)
висловлює вам свою повагу та звертається з таким.

Діюча в Україні система збору та розподілу винагороди за вільне
використання об'єктів авторського права та (або) суміжних прав є
недосконалою за показниками:

- непрозорості збору відрахувань;
- непрозорості розподілу відшкодувань;
- відсутності консенсусу щодо розміру справедливої винагороди;
- відсутності суспільного контролю за діяльністю уповноважених
організацій, які збирають кошти і розподіляють їх між суб'єктами
авторського права і (або) суміжних прав.

Докладніший аналіз вищезазначених недоліків додається (Додаток 1).

Вважаємо за необхідне зупинити чи відмінити дію існуючої системи
збору винагороди за вільне використання об'єктів авторського права та (або)

Дійсні Члени АПІТУ: AMD, ASBIS, ASUS, Cisco, Dell, ELKO, Epson, ERC, IBM, Intel, Lenovo, Logitech, KMDISTI, Microsoft, MTI, NIS, Oki, Panasonic, Samsung, Schneider Electric Ukraine, Алло, АМІ, Ай-модер, АйПіМатіка-Україна, Бакотек, Броклайн, Дако, Дефендер, Діавест, Еверест, Енвіжн-Україна, ІНАУТ, Інвестком, Лабораторія Касперського, Литер, МУК, Навігатор, Протон, Рома, СофтПрес, Софтпром, Техніка для бізнесу, Трінті Електронікс

Асоційовані Члени АПІТУ: Complex Solutions, E-consulting, GfK Ukraine, Hi-Tech, IT-Solutions, Molex Premise Networks, PLP Law Group, SI BIS, SoftiCo, Soft Xpansion Ukraine, TechExpert, Ай-Ленд Сервіс, Арт-мастер, Василь Кісіль і Партнери, Верна, ДІЗС, ІСАКА Київ, КІМГ-Україна, МОИТ, Парк Електроніки, Синергія, Троян, Укртранссервіс, Юрсофт, Юскутум, ЮСофт НТІ

суміжних прав та на її заміну запровадити нову, яка буде мати наступні характеристики:

- Законом має бути визначене формування комісії з представників імпортерів та виробників (50%) і правовласників (50%).
- Тарифи, список товарів та особливості збору за копіювання приймаються рішенням цієї комісії на основі домовленості сторін.
- Представники правовласників – організації колективного управління повинні, представляти інтереси переважної більшості правовласників в Україні.
- Схеми і принципи розподілу коштів мають бути закріплені на рівні закону.
- Організації колективного управління періодично мають публікувати звіти про зібрані кошти та їх розподіл.

Просимо доручити Державній службі інтелектуальної власності України невідкладно підготувати проект Закону України про внесення змін до ч. 2 статті 25 Закону України «Про авторське право і суміжні права» та призупинення дії статті 42 цього Закону, а також внести зазначений проект на розгляд Верховної Ради України.

Просимо також доручити Державній службі інтелектуальної власності України розробити зазначений Закон у новій редакції, який би врахував перелічені вище пропозиції.

Додаток: Аналіз діючої в Україні системи збору винагороди за вільне використання об'єктів авторського права та (або) суміжних прав у порівнянні з подібними системами деяких країн ЄС (на 3 арк.).

Генеральний директор

Юрій Пероганич

Аналіз діючої в Україні системи збору винагороди за вільне використання об'єктів авторського права та (або) суміжних прав у порівнянні з подібними системами в деяких країнах ЄС

Система збору винагороди за вільне використання об'єктів авторського права та (або) суміжних прав базується на принципі так званих «виключень» (статті 21 – 25 Закону України «Про авторське право і суміжні права»). Суть вказаного принципу полягає у тому, що за загальним правилом будь-яке використання об'єкту авторського та (або) суміжного права здійснюється тільки за згодою суб'єкта такого авторського та (або) суміжного права, за виключенням специфічних випадків, коли таке використання можливе без згоди суб'єкта авторського та (або) суміжного права. Такі випадки і є так званими «виключеннями». Одним із таких виключень є можливість вільного відтворення творів у особистих цілях.

Частина друга статті 25 Закону України «Про авторське право і суміжні права» (далі – Закону) передбачає, що твори і виконання, зафіксовані у фонограмах, відеограмах, їх примірниках, а також аудіовізуальні твори та їх примірники допускається відтворювати у домашніх умовах виключно в особистих цілях або для кола сім'ї без дозволу автора (авторів), виконавців, виробників фонограм, виробників відеограм, але з виплатою їм винагороди. Особливості виплати винагороди у цьому випадку визначені статтею 42 цього Закону.

Частина четверта статті 42 Закону визначає, що виплата винагороди виробникам фонограм і відеограм та іншим особам, які мають авторське право і (або) суміжні права, за відтворення в домашніх умовах і виключно в особистих цілях творів і виконань, зафіксованих у фонограмах, відеограмах і їх примірниках, здійснюється у формі відрахувань (відсотків) від вартості обладнання і (або) матеріальних носіїв виробниками та (або) імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких можна здійснити відтворення виключно в особистих цілях у домашніх умовах творів.

Постановою Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 № 992 затверджено розмір відрахувань, що сплачуються виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах.

Вказаною постановою доручено Міністерству освіти і науки України розробити і затвердити порядок визначення уповноважених організацій, які здійснюватимуть збирання і розподіл між суб'єктами авторського права і (або) суміжних прав коштів від відрахувань, що сплачуються виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах, та визначити після його затвердження такі уповноважені організації.

Міністерство освіти і науки України наказами від 21.05.2003 № 311 та від 25.07.2003 № 503 затвердило Порядок обліку організацій колективного управління та здійснення нагляду за їх діяльністю та Порядок визначення уповноважених організацій, які здійснюватимуть збирання і розподіл між суб'єктами авторського права і (або) суміжних прав коштів від відрахувань (відсотків) виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах відповідно.

Подібними до української є системи Франції та Нідерландів, однак ці системи мають відмінності від системи, чинної в Україні, що робить їх дієздатними. Зокрема особливостями системи у Франції є такі::

- Законом створена комісія з 24 членів, в т.ч. 12 є представниками організацій правовласників, 6 – представники виробників та імпортерів, 6 – представники організацій споживачів. Президент Франції, з правом голосу, представляє державу і «загальний інтерес». Рішення приймаються після переговорів, більшістю присутніх членів.
- Розмір справедливої компенсації визначається як результат консенсусу між сторонами, представленими у комісії.
- Схема та частки витрат на адміністрування системи та на винагороду правовласників, а також визначені законом.
- Система розподілу винагороди є прозорою – в будь-який момент учасники ринку можуть дізнатися про обсяги зборів і про суми винагород, які були розподілені між правовласниками.

Через судові спори в Німеччині та Іспанії системи збору винагороди за вільне використання об'єктів авторського права та (або) суміжних прав є практично недієздатною.

Проаналізувавши нормативно-правові документи, чинні в Україні та дослідивши досвід країн Європейського Союзу з даного питання АПТУ прийшла до висновку, що національна система збору винагороди за вільне використання об'єктів авторського права та (або) суміжних прав є недосконалою порівняно з подібними системами передових у даному відношенні країн Європейського Союзу з наступних причин:

1. В Україні **розмір відрахувань** що сплачуються виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах **встановлюється імперативно**. Такий метод виключає можливість формування справедливої винагороди, оскільки не враховує думки ані виробників, ані імпортерів, що в свою чергу призводить до небажання сплачувати вказані відрахування.

2. **Система звітності** уповноважених організацій, які здійснюють збирання і розподіл між суб'єктами авторського права і (або) суміжних прав коштів від відрахувань (відсотків) виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, а також система нагляду за їх діяльністю є **непрозорою**. Сьогоднішня система не дає виробникам та імпортерам відповіді на питання: «Хто отримує винагороду? В якій кількості? Скільки використовується коштів на утримання уповноважених організацій?» тощо. Тобто для учасників ринку не є доступними звіти про кошти, отримані організаціями колективного управління, що сплачені імпортерами і виробниками обладнання і матеріальних носіїв, а також про обсяги винагороди суб'єктам авторського права і (або) суміжних прав за відтворення у домашніх умовах творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах.

В умовах Євроінтеграції логічно було би скористатися досвідом передових у даному відношенні країн Європейського Союзу.

Виходячи з вищевикладеного АПТТУ вважає:

1. Система відшкодувань за відтворення у домашніх умовах виключно в особистих цілях або для кола сім'ї без дозволу автора (авторів), виконавців, виробників фонограм, виробників відеограм, але з виплатою їм винагороди є доцільною, використовується у світі та відповідає принципам захисту інтелектуальної власності.
2. В Україні створена та працює система відшкодувань, яка відповідає вказаним принципам, але є недосконалою за показниками:
 - непрозорості збору відрахувань;
 - непрозорості розподілу відшкодувань;
 - відсутності консенсусу щодо справедливої винагороди;
 - відсутності суспільного контролю за діяльністю організацій колективного управління.
3. В Україні сформовані та успішно діють галузеві асоціації виробників та імпортерів обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких можна здійснити відтворення виключно в особистих цілях у домашніх умовах творів. Ці галузеві асоціації мають структурний та кадровий потенціал для виконання консультативних та дорадчих функцій під час розробки відповідних законопроектів відповідальними установами.

* * *